

Regjeringa
v/Statsminister Jens Stoltenberg
Statsministeren kontor
Postboks 8001 Dep.
0030 Oslo

Vedrørende ny forskrift om utenlandske treslag

Skognæringa Kyst, stiftet 11.01.11, er et samarbeidsforum for alle skogverdikjedene i kystfylkene fra Finnmark til Rogaland. Vi er kjent med at Direktoratet for Naturforvaltning (DN) i desember, la fram for Miljøverndepartementet sitt forslag til ny forskrift for utsetting av utenlandske treslag.

Sammendrag

Skognæringa Kyst vil med dette understreke de alvorlige skadevirkningene av å iverksette Forskrift om utsetting av utenlandske treslag.

I hele saksprosessen har det manglet en beskrivelse av hvilke faktiske trusler som foreligger nasjonalt og regionalt og det er heller ikke gjort noen form for evaluering av eksisterende forvaltning på området.

Når det gjelder næringsperspektivene i bruk av utenlandske treslag finnes det ikke noe underlag for økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser som iverksetting av forskriften vil medføre.

Skognæringa Kyst mener at skogbruksloven og plan- og bygningsloven i samvirke med naturmangfoldloven er et fullgodt lovverk for håndtering av de forhold som forskriften beskriver. Bærekraftigforskriften etter skogbruksloven inneholder allerede bestemmelser som konkret ivaretar disse kravene.

Skognæringa Kyst vil på denne bakgrunn avvise at forslaget til Forskrift om utenlandske treslag skal gjøres gjeldende for skogbruket.

Vi kan vanskelig forstå at Regjeringen mener at forslaget kan bli stående uten at det tas hensyn som gjør at skognæringa fortsatt skal være underlagt de lover og den behandling som nå gjelder. I forhold til den videre behandlingen har derfor Skognæringa Kyst tiltro til at Regjeringa ikke lar forslaget, med store negative konsekvenser for skognæringa og kystfylkene, bli gjeldende.

Kunnskapsmessige vurderinger

I hele saksprosessen har det manglet en beskrivelse av hvilke faktiske trusler som foreligger nasjonalt og regionalt og det er heller ikke gjort noen form for evaluering av eksisterende forvaltning på området. Høringsinstansene har derfor ikke hatt mulighet til å vurdere denne opp imot det nye forslaget. Man vet derfor ikke om motstanden mot utenlandske treslag skyldes hensynet til biologisk mangfold, estetikk, følelser eller om det egentlig er gjeldende arealforvaltningen man reagerer på. Denne saken har derfor allerede i utgangspunktet kommet skjevt ut.

Det kan synes som DNs viktigste argument er at fremmede treslag sprer seg i verneområder. Til det kan man innvende at når man med åpne øyne har valgt å verne områder som inneholder plantefelt med utenlandske treslag, kan jo ingen bli overrasket over at artene sprer seg når arealene ikke lenger holdes i hevd.

I høringen fikk man inn en rekke faglig tunge innspill. I det endelige forslaget konstaterer Skognæringa Kyst at det ikke er tatt hensyn til innspillene. Dette gjelder velbegrunnede faginnvendinger ifra de ledende forskningsinstitusjoner, forvaltningsorganer, interesseorganisasjoner og næringa selv. Sammen har de opparbeidet erfaring og kunnskap på dette fagområdet gjennom snart 100 års offentlig forskning, forvaltning og praksis.

Videre forsøker DN å gi inntrykk av at det fortsatt skal være mulig å få godkjenning til å plante utenlandske treslag, men søkeren må da dokumentere hvilken virkning dette kan ha for det biologiske mangfoldet. Hvordan mener man så det skal være mulig for en søker å dokumentere dette, når nesten 100 års erfaring og forskningsbasert kunnskap allerede er avvist?

Vi er redd dette vil medføre et så omfattende byråkrati at det i praksis betyr at den enkelte skogeier i de områdene som blir sterkest berørt av forskriften, velger ikke å forynge skogen.

Denne kunnskapsavvisningen framkommer også ved at man ikke lenger skal kunne avgjøre en søknad der den praktiske fagkunnskapen sitter, nemlig på kommunenivå. Nå skal saksbehandlingen utføres av DN/regionalt nivå og behandles av saksbehandlere som mangler både lokalkunnskap og spesialfaglig kunnskap.

Vi vil også påpeke den åpenbare kunnskapsmangelen hva gjelder næringsperspektivene i bruk av utenlandske treslag. Det eneste DN ser her, synes å være at et forbud vil ha litt negativ effekt for skogeierne. DN har valgt å legge fram et forskriftsforslag uten at det foreligger noe underlag for økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser av forslaget. Det alene strider imot Naturmangfoldloven og dens forarbeider.

Skogeiernes merinntekter er bare en brøkdel av de samlede næringsinntekter i verdikjedene og dermed den samlede verdiskapingen for samfunnet. Gjennom planting og etablering av skog legges et grunnlag for betydelige framtidsinntekter for samfunnet og de kommende slekter. Regner vi i tillegg inn kommende CO₂-bindingsverdier, vil "klimaverdiene" av å bruke de mest produksjonseffektive treslagene, der de egner seg, kunne bli meget høy.

Lovverket vi har legger som premiss at mål i forhold til biologisk mangfold veies opp imot andre viktige samfunns mål. I denne saken kan vi ikke se at andre samfunnsinteresser er brakt inn.

Næringsmessige vurderinger

Utenlandske treslag har stor betydning i kystnært skogbruk. Etablerte arealer med disse treslagene bidrar allerede med verdifull ressursoppbygging og stor verdiskaping, og samtidig med en stor CO2-fangst. Som framtidig ressurs i kyststrøkene har disse treslagene stor verdi. Skognæringa Kyst gjør oppmerksom på at forskriften gjør det vanskelig å lykkes i det som nå skal være det neste trinnet i denne langsiktige ressursoppbyggingen - satsingen for å utvikle ei næring som skal gi arbeidsplasser og verdiskaping i distriktene i kystfylkene. Forskriftsforslaget gir ikke forutsigbarhet. Manglende forutsigbarhet gir ikke investeringslyst og kapital til oppbygging og utvikling. Dette vil gjelde både innen eksisterende og for ny videreforedling av trevirke.

Forvaltningsmessige vurderinger

For det første har ikke DN, etter vårt syn, fulgt opp Regjering og Stortings retningslinjer for dette forskriftsarbeidet. Det framgår av Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) og Innst. O. nr. 100 (2008-2009). Stortingets energi- og miljøkomitè uttalte bl.a. følgende:

“Komiteen støttar vidare at det blir krav om løyve etter naturmangfoldlova for å sette ut organismar av artar og underartar som ikkje er å finne naturleg i Noreg. Dette vil omfatte utanlandske treslag. Komiteen vil likevel peike på at enkelte av disse treslaga er viktige for verdiskapinga på kort og lang sikt brukt både i juletre- og pyntegrøntproduksjonen og i ordinært skogbruk. Komiteen meiner difor at det ikkje kan vere hensiktsmessig at kvar enkelt utsetting av slike plantar skal krevje løyve etter naturmangfoldlova med vedtaksmynde på direktoratnivå. Komiteen legg til grunn at bestemmelsen gir heimel til å gje generelle løyver til ulike tiltak, til dømes juletre- og pyntegrøntproduksjon, dersom lovens vilkår for utsetting er oppfylt.”

Disse klare politiske intensjonene kommenteres ikke, men Direktoratet uttaler isteden følgende: “Med denne forskriften sikrer vi den kontroll med utsetting av utenlandske treslag Stortinget ønsket gjennom vedtagelse av Naturmangfoldloven i 2009”. Med dette ser man tydeligvis bort ifra klare politiske intensjoner.

For det andre har, som ovenfor nevnt, DN valgt ikke å evaluere dagens praksis på fagområdet. Hvordan forventer man da at høringsinstansene skal kunne ha en berettiget formening om praksisen? Etter vårt syn strider dette imot de enkleste saksbehandlingsregler og er respektløst overfor de som berøres direkte. Det er for øvrig i den sammenheng et tankekors at slik manglende informasjon ikke synes å ha hemmet en del høringsinstanser ifra å ytre seg bastant om forhold de ikke kjenner.

Skogbruksloven ivaretar allerede alle de administrative, skogfaglige og miljømessige forhold som *Forskrift om utsetting av utenlandske treslag* tar høyde for å dekke. Det er derfor grunn til å stille spørsmål om det i det hele tatt er behov for at den nye forskrift gjøres gjeldende for skogbruket. Saker etter skogbruksloven skal skje i samvirke med naturmangfoldloven. Med basis i eksisterende lovgrunnlag, etablerte forvaltningsorganer, og brede vitenskapelig baserte kontrollsystemer er det gjennom tidene opparbeidet høy kompetanse, solide rutiner, åpenhet, og bred erfaring knyttet til bruk av utenlandske treslag i norsk skogbruk. Det er vanskelig å påvise at dette har medført negative effekter på natur og miljø.

DN har signalisert faglig uenighet med skognæringa om bruk av utenlandske treslag, og om etablering av klimaskog som tiltak for CO2-binding, og har allerede tydelig signalisert en svært restriktiv holdning.

Når forskriften samtidig er lite presis, og ikke angir konkrete kriterier som skal legges til grunn for vurderinger og avgjørelser, kan en med dette risikere vilkårlighet i saksbehandlingen. Dette kan medføre uheldige utslag for søkeres rettsikkerhet, og at andre forhold som hensynet til næringsvirksomhet, næringsutvikling, verdiskaping og andre samfunnsinteresser ikke blir tillagt balansert vekt.

Med hilsen
Skognæringa Kyst

Repr. Vestlandet

Jan Gunnar Strand

Repr. Trøndelag

Olav Norberg

Repr. Nord-Norge

Inger Grethe Hansen

Postadresse sekretariat

Postboks 2539
7735 Steinkjer

Mob: 90 57 91 50

e-post: kirsti.haagensli@ntfk.no

Besøksadresse sekretariat

Seilmakergata 2,
7735 Steinkjer

Kopi til:

Partileder for SV, kunnskapsminister Kristin Halvorsen
Partileder for SP, kommunal- og regionalminister Liv Signe Navarsete
Miljøverndepartementet v/miljø- og utviklingsminister Erik Solheim
Landbruks- og Matdepartementet v/landbruks- og matminister Lars Peder Brekk
Finansdepartementet v/finansminister Sigbjørn Johnsen
Nærings- og Handelsdepartementet v/nærings- og handelsminister Trond Giske
Stortingets Energi- og miljøkomitè
Stortingets Næringskomitè
Stortingetsrepresentantene i alle kystskogbruksfylkene
Fylkeskommunene i kystskogbruksfylkene
Fylkesmennene i kystskogbruksfylkene
KS
NHO
Norsk institutt for Skog og landskap
Norsk Genressurscenter
Det norske Skogfrøverk
Det norske Skogselskap
Norges Skogeierforbund
Norskog
Direktoratet for Naturforvaltning